

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาประสิทธิภาพและแนวโน้มการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ วัตถุประสงค์แรกเพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ซึ่งจะพิจารณาจากค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษี โดยใช้ข้อมูลทศนิยม วัตถุประสงค์ที่สองเพื่อหาแนวโน้มในการจัดเก็บเพื่อพยากรณ์ผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 โดยกำหนดรูปแบบจำลองตามวิธีของ Box – Jenkins และวัตถุประสงค์ที่สามเพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีจากธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในส่วนนี้รวมถึงนโยบายและมาตรการการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของกรมสรรพากร ภาวะเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่

4.1 ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1

สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 – 2548 มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรเท่ากับ 1.01 แสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีที่อยู่ในระดับสูง ซึ่ง ปีงบประมาณ 2543 จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการเป็นเงินจำนวน 1.873 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.95 มีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บ 1.02 ซึ่งแสดงว่ามีความพยายามในการจัดเก็บอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกับปีงบประมาณ 2544 สามารถจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ 8.557 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.62 ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บ 1.09 แสดงว่าประสิทธิภาพในการจัดเก็บมีสูง แต่ปีงบประมาณ 2545 – 2546 จัดเก็บภาษีได้ต่ำกว่าประมาณการ 3.217 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.93 และ 5.560 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.95 ตามลำดับ และค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บเพียง 0.97 และ 0.95 แสดงถึงประสิทธิภาพในการจัดเก็บที่ต่ำ ส่วนปีงบประมาณ 2547 – 2548 สามารถจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ โดยคิดเป็นร้อยละ 4.92 และ 1.01 มีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บ 1.05 และ 1.01 คือ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บมีสูง

โดยสรุปในการวัดประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเปรียบเทียบกับประมาณการในระยะเวลา 6 ปีงบประมาณ พบว่าการจัดเก็บภาษีในปีงบประมาณ 2543, 2544, 2547 และ 2548 มีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานเป็นแบบระบบกำกับดูแลผู้เสียภาษีอย่างใกล้ชิดตามรายละเอียดการ ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความรู้ความชำนาญในการทำงานที่ดีขึ้น แต่ในปีงบประมาณ 2545 และ 2546 การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพต่ำ สาเหตุมาจากการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ได้รับผลกระทบจากการเกิดโรคระบาดทางเดินหายใจ (SAR) ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติยกเลิกการเดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่าการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 มีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บอยู่ที่ 1.01 ซึ่งแสดงว่าประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมีสูง

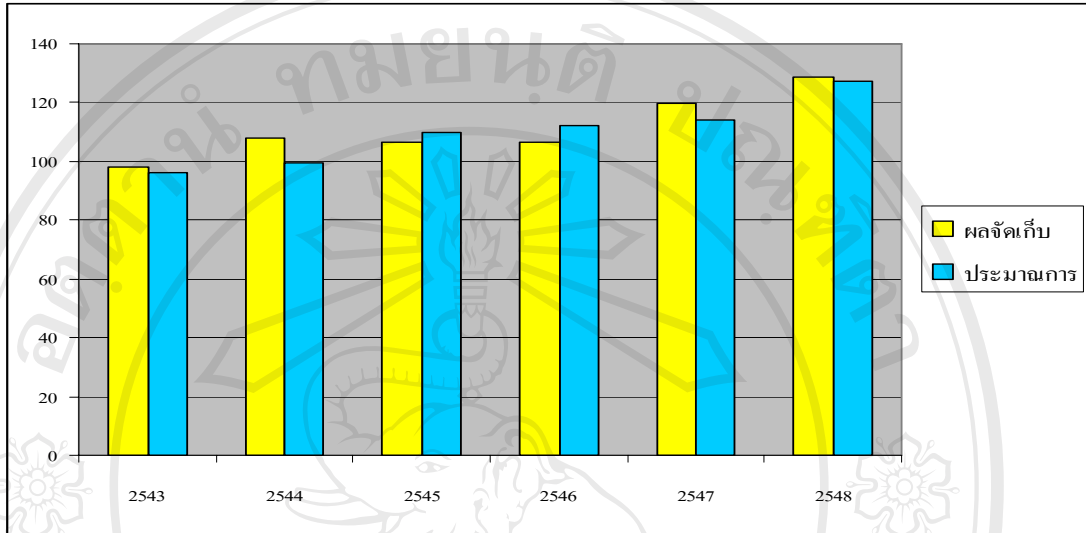
ตารางที่ 4.1 ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเปรียบเทียบกับประมาณการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 - 2548

ปีงบประมาณ	ผลจัดเก็บ T (ล้านบาท)	ประมาณการ $\hat{T}$ (ล้านบาท)	เปรียบเทียบผล จัดเก็บ/ประมาณการ		ประสิทธิภาพ E
			ล้านบาท	ร้อยละ	
2543	98.154	96.281	1.873	1.95	1.02
2544	107.809	99.252	8.557	8.62	1.09
2545	106.498	109.715	-3.217	-2.93	0.97
2546	106.767	112.327	-5.560	-4.95	0.95
2547	119.508	113.905	5.603	4.92	1.05
2548	128.728	127.440	1.288	1.01	1.01
					Mean = 1.01

ที่มา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 (2543,2544,2545,2546,2547,2548)

**รูปที่ 4.1 แสดงผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเปรียบเทียบกับประมาณการ
ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 - 2548**

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา : ตารางที่ 4.1

4.1.1 ภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการโรงแรมและที่พัก

ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในกิจการ โรงแรมและที่พักตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 – 2548 พิจารณาจากตารางที่ 4.2 พบว่า ในปีงบประมาณ 2543 ,2544 และ 2547 มีการจัดเก็บที่สูงกว่าประมาณการ โดยจัดเก็บได้สูงกว่า 0.516 , 3.109 และ 2.663 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.74 , 4.38 และ 3.78 ตามลำดับ และมีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บเป็น 1.01 ในปีงบประมาณ 2543 และ 1.04 ในปีงบประมาณ 2544และปีงบประมาณ 2547 ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพในการจัดเก็บที่มีสูง ส่วนในปีงบประมาณ 2545 , 2546 และ 2548 จัดเก็บภาษีได้ต่ำกว่าประมาณการทั้ง 3 ปีเป็นเงิน 5.577 , 6.855 และ 1.446 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.40 , 9.38 และ 1.86 ดัชนีความพยายามจัดเก็บอยู่ที่ 0.93 , 0.91 และ 0.98 ตามลำดับ แสดงถึงประสิทธิภาพการจัดเก็บอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปกติ

โดยสรุป ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในกิจการ โรงแรมและที่พักตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 – 2548 ในภาพรวมมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีต่ำมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.98 ซึ่งได้รับผลกระทบจากภาวะการเกิดโรคระบาดทางเดินหายใจ (SAR) ในปี 2545 – 2546 และในปี 2548 เกิดเหตุอุทกภัยครั้งใหญ่ในตัวเมืองเชียงใหม่ เป็นสาเหตุให้มีการยกเลิกการจองและเข้าพักของนักท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อรายได้หลักของทางโรงแรมและที่พักต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ ลดลง ทำให้การจัดเก็บภาษีไม่สามารถจัดเก็บได้ตามประมาณการที่ตั้งไว้

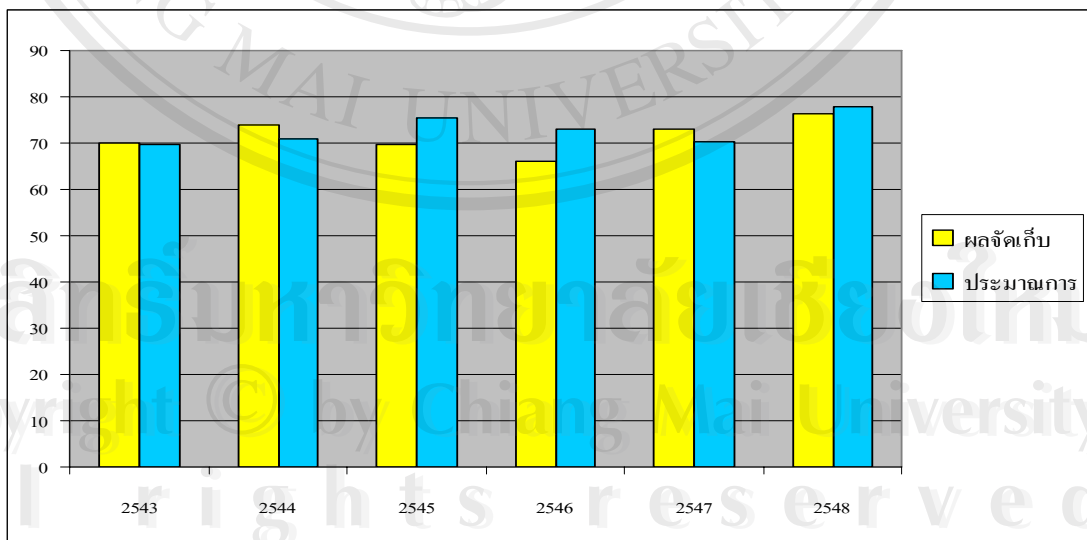
ตารางที่ 4.2 ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการโรงแรมและที่พักเปรียบเทียบกับประมาณการ
ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 - 2548

ปีงบประมาณ	ผลจัดเก็บ T (ล้านบาท)	ประมาณการ $\hat{T}$ (ล้านบาท)	เปรียบเทียบผลจัดเก็บ/ ประมาณการ		ประสิทธิภาพ E
			ล้านบาท	ร้อยละ	
2543	70.077	69.561	0.516	0.74	1.01
2544	74.074	70.965	3.109	4.38	1.04
2545	69.745	75.323	-5.577	-7.40	0.93
2546	66.200	73.055	-6.855	-9.38	0.91
2547	73.048	70.385	2.663	3.78	1.04
2548	76.498	77.944	-1.446	-1.86	0.98
					Mean = 0.98

ที่มา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 (2543,2544,2545,2546,2547,2548)

รูปที่ 4.2 แสดงผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการโรงแรมและที่พักเปรียบเทียบกับประมาณการ
ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 – 2548

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา : ตารางที่ 4.2

4.1.2 ภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการนำเที่ยว

ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในกิจการนำเที่ยว ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 – 2548 จากตารางที่ 4.3 พบว่า สามารถจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการเกือบทุกปี ยกเว้นปีงบประมาณ 2546 – 2547 ที่เก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ โดยปีงบประมาณ 2546 จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการจำนวน 1.179 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.33 มีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเพียง 0.89 และในปีงบประมาณ 2547 จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการจำนวน 0.264 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.67 มีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บ 0.97 แสดงถึงประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีทั้ง 2 ปีงบประมาณอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ ผลจัดเก็บในปีอื่นๆ นั้นสามารถจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ โดยในปีงบประมาณ 2544 สามารถจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการมากที่สุด คือ จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการจำนวน 2.067 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27.92 มีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเท่ากับ 1.28 แสดงถึงประสิทธิภาพในการจัดเก็บที่อยู่ในระดับที่สูงกว่าปกติ ทั้งนี้เนื่องจากการปรับโครงสร้างและระบบการทำงานของกรมสรรพากรในรูปแบบกำกับดูแลผู้เสียภาษีอย่างใกล้ชิด รวมถึงภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มจะฟื้นตัวจากภาวะฟองสบู่แตกในปี 2542

โดยสรุป ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเปรียบเทียบกับประมาณการ พบว่ามีการจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 2 ปี คือ ปีงบประมาณ 2546 และ 2547 ซึ่งมีสาเหตุมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบและการก่อการร้ายภายในประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศยกเลิกการมาเที่ยวประเทศไทยในระบายนั้น แต่โดยภาพรวมค่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีโดยเฉลี่ยก็ยังอยู่ในระดับที่น่าพอใจ คือ 1.04 ถือว่ายังมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บ

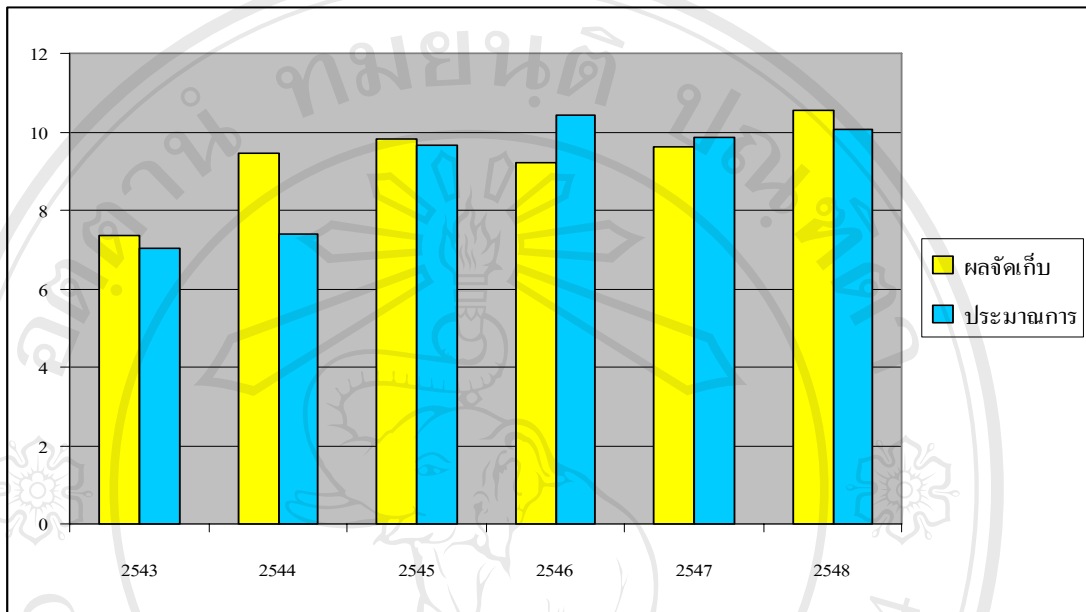
ตารางที่ 4.3 ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการนำเที่ยวเปรียบเทียบกับประมาณการ
ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 - 2548

ปีงบประมาณ	ผลจัดเก็บ T (ล้านบาท)	ประมาณการ $\hat{T}$ (ล้านบาท)	เปรียบเทียบผลจัดเก็บ/ ประมาณการ		ประสิทธิภาพ E
			ล้านบาท	ร้อยละ	
2543	7.346	7.022	0.324	4.62	1.05
2544	9.472	7.405	2.067	27.92	1.28
2545	9.826	9.648	0.178	1.84	1.02
2546	9.228	10.407	-1.179	-11.33	0.89
2547	9.610	9.874	-0.264	-2.67	0.97
2548	10.542	10.042	0.500	4.98	1.05
					Mean = 1.04

ที่มา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 (2543,2544,2545,2546,2547,2548)

รูปที่ 4.3 แสดงผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการนำเที่ยวเปรียบเทียบกับประมาณการ
ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 - 2548

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา : ตารางที่ 4.3

4.1.3 ภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการจำหน่ายของที่ระลึก

ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในกิจการจำหน่ายของที่ระลึกระหว่างปีงบประมาณ 2543 – 2548 พิจารณาจากตารางที่ 4.4 พบว่า สามารถจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการทุกปีงบประมาณ โดยจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการเป็นจำนวน 0.113 , 0.325 , 0.765 , 0.457 , 0.016 และ 0.786 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.45 , 36.00 , 60.45 , 20.81 , 0.59 และ 26.33 ตามลำดับ ซึ่งปีงบประมาณ 2545 สามารถจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการมากที่สุด มีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บเท่ากับ 1.60 แสดงถึงประสิทธิภาพในการจัดเก็บที่อยู่ในระดับสูงกว่าปกติ และมาจากการกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ที่สามารถให้ผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้น

โดยสรุป ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในกิจการจำหน่ายของที่ระลึกเปรียบเทียบกับประมาณการ พบว่ามีประสิทธิภาพทุกปี ซึ่งมีค่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีเฉลี่ย 1.26 ซึ่งเป็นระดับที่แสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีที่สูง อันมีสาเหตุมาจากการจัดกิจกรรมของจังหวัดที่รณรงค์สินค้าหัตถกรรมของที่ระลึก เช่น ถนนคนเดิน ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงได้มีการกิจกรรมลักษณะคล้ายๆกัน ในที่อื่นๆ อันส่งผลให้สร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการในจังหวัดเพิ่มมากขึ้นทุกปี

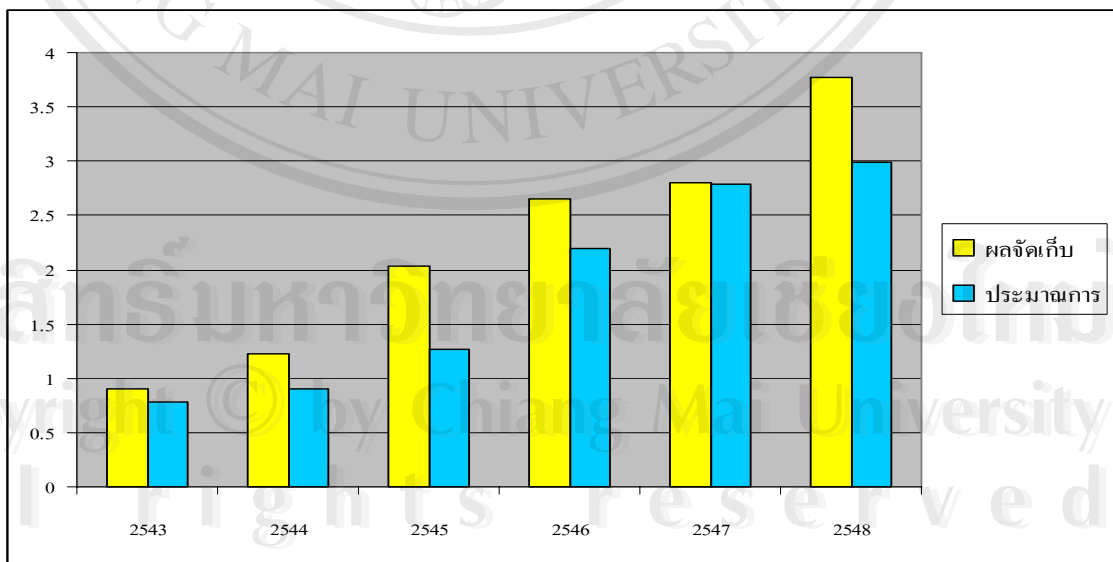
ตารางที่ 4.4 ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการจำหน่ายของที่ระลึกเปรียบเทียบกับประมาณการ
ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 - 2548

ปีงบประมาณ	ผลจัดเก็บ T (ล้านบาท)	ประมาณการ $\hat{T}$ (ล้านบาท)	เปรียบเทียบผล จัดเก็บ/ประมาณการ		ประสิทธิภาพ E
			ล้านบาท	ร้อยละ	
2543	0.896	0.783	0.113	14.45	1.14
2544	1.229	0.903	0.325	36.00	1.36
2545	2.030	1.265	0.765	60.45	1.60
2546	2.654	2.197	0.457	20.81	1.21
2547	2.808	2.791	0.016	0.59	1.01
2548	3.771	2.985	0.786	26.33	1.26
					Mean = 1.26

ที่มา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 (2543,2544,2545,2546,2547,2548)

รูปที่ 4.4 แสดงผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการจำหน่ายของที่ระลึกเปรียบเทียบกับประมาณการ
ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 - 2548

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา : ตารางที่ 4.4

4.1.4 ภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการร้านอาหารและเครื่องดื่ม

ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในกิจการร้านอาหารและเครื่องดื่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 – 2548 พิจารณาจากตารางที่ 4.5 จัดเก็บได้เพิ่มขึ้นทุกปี และสามารถจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการทุกปีงบประมาณเช่นกัน ซึ่งจัดเก็บได้ สูงกว่าประมาณการ 0.589 , 1.980 , 1.011 , 2.016 , 3.892 และ 1.949 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.26 , 10.55 , 4.78 , 8.47 , 13.98 และ 5.73 ตามลำดับ โดยปีงบประมาณ 2547 จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการที่สุด มีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บเท่ากับ 1.14 และปีที่จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการน้อยที่สุดคือปี 2543 ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บเท่ากับ 1.03

โดยสรุป ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในกิจการร้านอาหารและเครื่องดื่มเปรียบเทียบกับประมาณการ จะพบว่ามีประสิทธิภาพในการจัดเก็บสูงทุกปีงบประมาณ ทั้งนี้เนื่องมาจากมีผู้หันมาประกอบกิจการร้านอาหารและเครื่องดื่มเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งกิจการประเภทนี้หากสามารถครองใจลูกค้าได้จะสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก และอาจมีกิจการที่ต้องปิดตัวลงไปแต่ก็มีผู้สนใจเข้ามาทดแทนตลอดเวลา ดังนั้นฐานภาษีของกิจการประเภทนี้จึงสามารถขยายตัวไปได้เรื่อยๆ รวมถึงผลของการขยายฐานรายได้ของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้ประกอบการรายได้ตั้งแต่ 1.2 ล้านบาทเปลี่ยนเป็น 1.8 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2548 ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่ม

ตารางที่ 4.5 ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการร้านอาหารและเครื่องดื่มเปรียบเทียบกับประมาณการ ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 - 2548

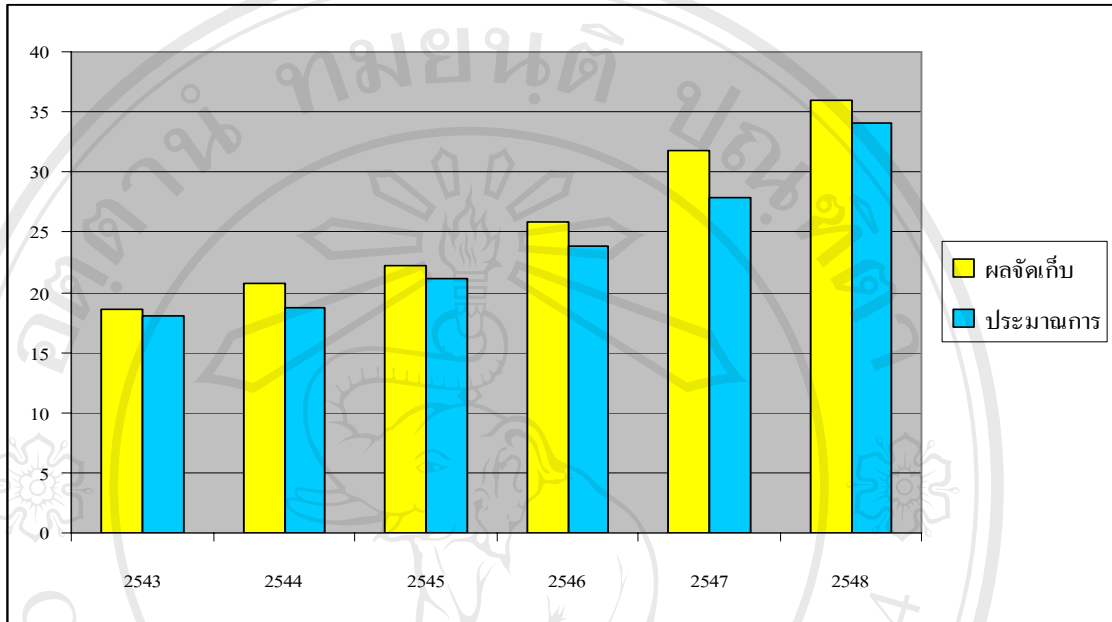
ปีงบประมาณ	ผลจัดเก็บ T (ล้านบาท)	ประมาณการ $\hat{T}$ (ล้านบาท)	เปรียบเทียบผลจัดเก็บ/ ประมาณการ		ประสิทธิภาพ E
			ล้านบาท	ร้อยละ	
2543	18.645	18.056	0.589	3.26	1.03
2544	20.754	18.774	1.980	10.55	1.11
2545	22.162	21.151	1.011	4.78	1.05
2546	25.803	23.787	2.016	8.47	1.08
2547	31.725	27.834	3.892	13.98	1.14
2548	35.977	34.028	1.949	5.73	1.06
					Mean = 1.08

ที่มา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 (2543,2544,2545,2546,2547,2548)

รูปที่ 4.5 แสดงผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการร้านอาหารและเครื่องดื่มเปรียบเทียบกับ
 ประมาณการ ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 - 2548

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา : ตารางที่ 4.5

4.1.5 ภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการสปาและนวดแผนโบราณ

การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในกิจการสปาและนวดแผนโบราณ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 – 2545 จากตารางที่ 4.6 สามารถเก็บได้สูงกว่าประมาณการดังนี้ ปีงบประมาณ 2543 เก็บได้สูงกว่าประมาณการ 0.331 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.54 ค่าดัชนีความพยายาม 1.39 ปีงบประมาณ 2544 เก็บได้สูงกว่าประมาณการ 1.075 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.25 ค่าดัชนีความพยายาม 1.89 และปีงบประมาณ 2545 เก็บได้สูงกว่าประมาณการ 0.407 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.47 ค่าดัชนีความพยายาม 1.17 จากค่าดัชนีความพยายามทั้ง 3 ปีงบประมาณแสดงว่าประสิทธิภาพการจัดเก็บอยู่ในระดับที่สูงกว่าปกติ สำหรับปีงบประมาณ 2546 มีค่าดัชนีความพยายามเท่ากับ 1.00 แสดงว่าประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอยู่ในระดับปกติ แต่ปีงบประมาณ 2547 – 2548 จัดเก็บภาษีได้ต่ำกว่าประมาณการ มีค่าดัชนีความพยายามเท่ากับ 0.77 และ 0.79 ตามลำดับ แสดงว่าประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษียังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปกติ

โดยสรุป การวัดประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในกิจการสปาและนวดแผนโบราณ เปรียบเทียบกับประมาณการพบว่ามี 2 ปีงบประมาณ คือ ปี 2547 – 2548 ที่ประสิทธิภาพในการเก็บภาษีต่ำกว่าปกติ ซึ่งหากจะพิจารณาเป็นรายผู้ประกอบการมีการเสียภาษีเพิ่มขึ้น และมีการเลิก

กิจการของผู้ประกอบการในรายที่ไม่สามารถรักษาระดับการบริการและคุณภาพให้ดีไว้ได้ รวมถึงผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ ที่ยังอยู่ในช่วงของการลงทุนยังไม่สามารถเสถียรได้ ส่วนปีงบประมาณที่มีประสิทธิภาพสูง คือ ปี 2543 – 2546 จากกระแสความนิยมการทำสปาและนวดแผนโบราณที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่งผลให้ภาพรวมของการจัดเก็บตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 – 2548 มีค่าเฉลี่ยของค่าดัชนีความพยายามเท่ากับ 1.17 ซึ่งแสดงถึงการมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บที่ยังสูงกว่าปกติ

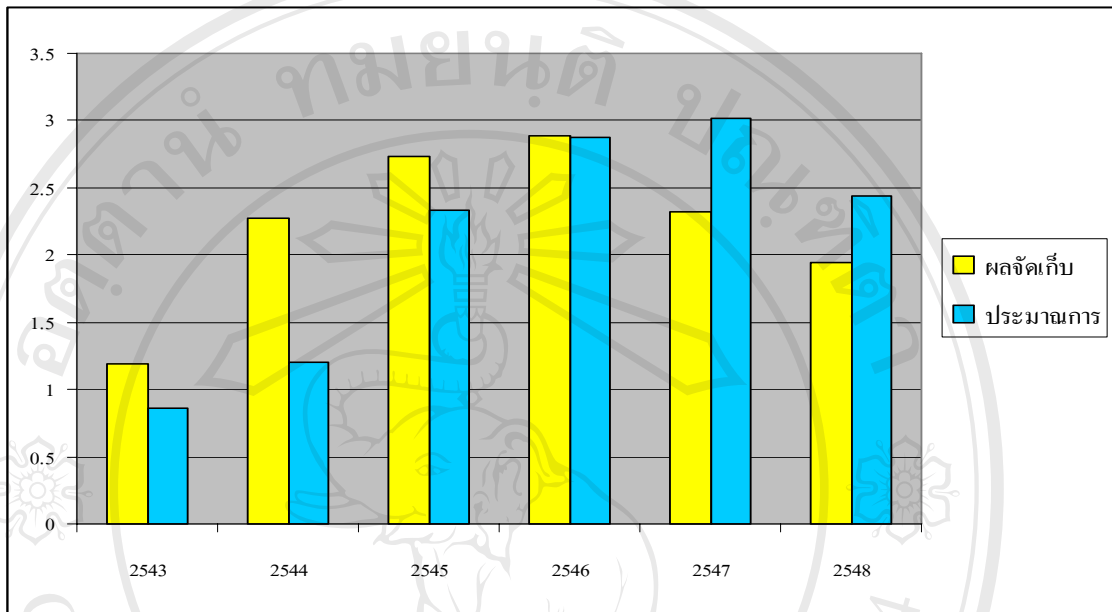
ตารางที่ 4.6 ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกิจการสปาและนวดแผนโบราณเปรียบเทียบกับ
ประมาณการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ
2543 - 2548

ปีงบประมาณ	ผลจัดเก็บ T (ล้านบาท)	ประมาณการ $\hat{T}$ (ล้านบาท)	เปรียบเทียบผลจัดเก็บ/ ประมาณการ		ประสิทธิภาพ E
			ล้านบาท	ร้อยละ	
2543	1.191	0.860	0.331	38.54	1.39
2544	2.280	1.205	1.075	89.25	1.89
2545	2.736	2.329	0.407	17.47	1.17
2546	2.882	2.880	0.002	0.06	1.00
2547	2.317	3.021	-0.704	-23.31	0.77
2548	1.940	2.441	-0.501	-20.51	0.79
					Mean = 1.17

ที่มา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 (2543,2544,2545,2546,2547,2548)

รูปที่ 4.6 แสดงการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสปลาและนวดแผนโบราณเปรียบเทียบกับประมาณการ
ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 - 2548

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา : ตารางที่ 4.6

4.1.6 ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจนวดสปาและนวดแผนโบราณท่องเที่ยวของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 เปรียบเทียบกับอัตรากำลังและต้นทุนในการจัดเก็บ

สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นข้าราชการและลูกจ้างที่ปฏิบัติงานในส่วนของการดูแลและกำกับผู้เสียภาษีจากธุรกิจนวดสปาและนวดแผนโบราณท่องเที่ยว จำนวน 20 คน และ มีการลดอัตรากำลังเป็น 14 คน จากการปรับโครงสร้างภายในองค์กรในปีงบประมาณ 2548

จากตารางที่ 4.7 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2544 – 2547 อัตรากำลังการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่คือ 20 คน ส่วนในปีงบประมาณ 2548 มี 14 คน ผลการจัดเก็บภาษีอากรโดยเฉลี่ยต่อเจ้าหน้าที่ 1 คน ในปีงบประมาณ 2544 – 2548 คือ จัดเก็บได้ 5.390 5.325 5.338 5.975 และ 9.195 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งปีงบประมาณ 2548 เป็นปีที่เจ้าหน้าที่ 1 คน สามารถจัดเก็บภาษีอากรได้สูงสุด คือ จัดเก็บได้คนละ 9.195 ล้านบาท จากการเปรียบเทียบจากเจ้าหน้าที่ 14 คน แต่ในช่วงปีงบประมาณ 2544 – 2547 ที่มีเจ้าหน้าที่ 20 คน เมื่อเทียบการจัดเก็บภาษีอากรต่อเจ้าหน้าที่ 1 คน ปีงบประมาณ 2547 สามารถจัดเก็บภาษีอากรได้สูงสุด คือ 5.975 ล้านบาท

ในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในปีงบประมาณ 2544 – 2548 โดยเปรียบเทียบกับต้นทุนในการจัดเก็บ เสียค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยคิดเป็นต้นทุนค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ เท่ากับ 1.269 1.372 1.706 1.891 และ 1.631 ล้านบาทตามลำดับ ซึ่งปีงบประมาณ 2544 มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บต่อผลการจัดเก็บภาษีอากร 100 บาทต่ำที่สุด คือ 1.00 บาท และเพิ่มขึ้นทุกปี จนถึงปีงบประมาณ 2547 ซึ่งมีต้นทุน 1.80 บาทต่อผลการจัดเก็บภาษีอากร 100 บาท และในปีงบประมาณ 2548 ค่าใช้จ่ายและค่าใช้จ่ายจัดเก็บต่อภาษี 100 บาท ลดลงจากปี 2547 เหลือเพียง 1.50 บาท ในปี 2548 เนื่องจากการสนับสนุนจากส่วนกลางทั้งทางด้านงบประมาณและความรู้ทางด้านวิชาการ การปรับโครงสร้างของเจ้าหน้าที่จากทีมกำกับดูแล 10 คนเป็นทีมละ 7 คน เพราะศักยภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญในประเภทธุรกิจที่รับผิดชอบมากขึ้น สามารถวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสในธุรกิจนั้นๆ ได้ ดีขึ้น

ตารางที่ 4.7 ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 เปรียบเทียบกับต้นทุนในการจัดเก็บ

ปีงบประมาณ	ผลการจัดเก็บ ภาษีมูลค่าเพิ่มธุรกิจใน อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ล้านบาท)	ค่าใช้จ่าย (ล้านบาท)	อัตรากำลัง เจ้าหน้าที่ (คน)	ค่าใช้จ่ายจัดเก็บต่อ เงินภาษี 100 บาท (บาท)	ผลจัดเก็บเฉลี่ยต่อ เจ้าหน้าที่ 1 คน (ล้านบาท)
2544	107.809	1.269	20	1.00	5.390
2545	106.498	1.372	20	1.10	5.325
2546	106.767	1.706	20	1.60	5.338
2547	119.508	1.891	20	1.80	5.975
2548	128.728	1.631	14	1.50	9.195

ที่มา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1

4.2 การหาแนวโน้มและพยากรณ์ผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของ สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1

4.2.1 การหาแนวโน้มของผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของ สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1

การหาแนวโน้มของผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยนำค่าผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจทั้ง 5 ประเภท นำมาวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple regression) โดยใช้สมการการถดถอยเพื่อใช้ในการพยากรณ์หาแนวโน้ม โดยใช้ข้อมูลรายเดือนรวม 72 เดือน ระหว่างปีงบประมาณ 2543 - 2548 จากตารางที่ 4.8 พบว่า

- การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจประเภทร้านอาหารและเครื่องดื่ม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสัดส่วนเป็น ร้อยละ 67.39 ของภาษีมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่มีมากขึ้นทุกปีทำให้มีผู้ประกอบการที่สนใจในธุรกิจด้านนี้เพิ่มมากขึ้นในตลาดธุรกิจประเภทนี้จึงมีการเข้าออกอย่างเสรี แต่ผู้ประกอบการที่จะสามารถอยู่ได้ยั่งยืนมักจะเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีทุนในการประกอบการสูง เพราะธุรกิจประเภทนี้ต้องเน้นทั้งทางด้านคุณภาพของสินค้าและด้านบริการ ดังนั้นหากผู้ประกอบการใดที่สามารถรักษาระดับคุณภาพและบริการให้อยู่ในระดับที่ดีก็จะสามารถดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาใช้บริการได้เพิ่มขึ้นรวมถึงการดึงลูกค้าจากผู้ประกอบการขนาดเล็กหรือจากผู้ประกอบการรายใหม่ๆที่เพิ่งเข้าสู่ธุรกิจประเภทนี้ได้ รวมถึงรสนิยมของลูกค้าในเชียงใหม่ที่มักจะติดกับร้านเดิมๆ หากมีร้านใหม่ๆก็จะมีทดลองใช้บริการมากในระยะแรกๆ แต่หากคุณภาพและบริการไม่ประทับใจลูกค้าก็จะกลับไปใช้บริการที่เดิม จึงเป็นสาเหตุให้เกิดการหมุนเวียนของร้านที่เกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา

- ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มมีค่าแนวโน้มคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.91 ของแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของภาษีมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สาเหตุมาจากจำนวนผู้ประกอบการมีจำนวนที่มากขึ้นและรายได้จากผู้ประกอบการรายใหญ่เพิ่มสูงขึ้น เพราะร้านจำหน่ายของที่ระลึกมักจะเป็นร้านที่รวมเอาของที่ระลึกที่มีชื่อจากหลายๆที่มารวมกัน เช่น สินค้า OTOP หรือผลิตภัณฑ์พื้นบ้านของกลุ่มแม่บ้านและเกษตรกร เมื่อมีสินค้ามากมายและหลากหลายยอดขายที่ได้จากธุรกิจประเภทนี้จึงมีเพิ่มมากขึ้น

- การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจนำเที่ยว มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในสัดส่วนร้อยละ 8.08 ของแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของภาษีมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มาจากการขายทัวร์แบบ Package ให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน โดยเฉพาะ Package ที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เชิงวัฒนธรรม สปาและนวดแผนโบราณ เป็นต้น นอกจากนี้ความสามารถในการให้บริการของคนนำเที่ยวก็มีความสำคัญกับธุรกิจนำเที่ยว โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีตำนานและวัฒนธรรมที่เก่าแก่ คนนำเที่ยวจึงต้องมีความรู้ที่จะสามารถอธิบายแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

- การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจสปาและนวดแผนโบราณ สามารถสร้างยอดขายได้มากในนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ รวมถึงคนไทยที่หันมาดูแลสุขภาพและผิวพรรณกันมากขึ้น จึงส่งผลให้ธุรกิจนวดแผนโบราณและสปามีแนวโน้มในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.23 ของแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

- แนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของภาษีมูลค่าเพิ่มส่วนในธุรกิจ โรงแรมและที่พัก การศึกษาพบว่า ไม่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เนื่องจากจำนวนโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ยังอยู่ในลักษณะคงที่ นอกจากนี้ยังอยู่ในช่วงก่อสร้างของโรงแรมใหม่ๆ ที่จะแล้วเสร็จในอีก 1 - 2 ปีข้างหน้า

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าแนวโน้มผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

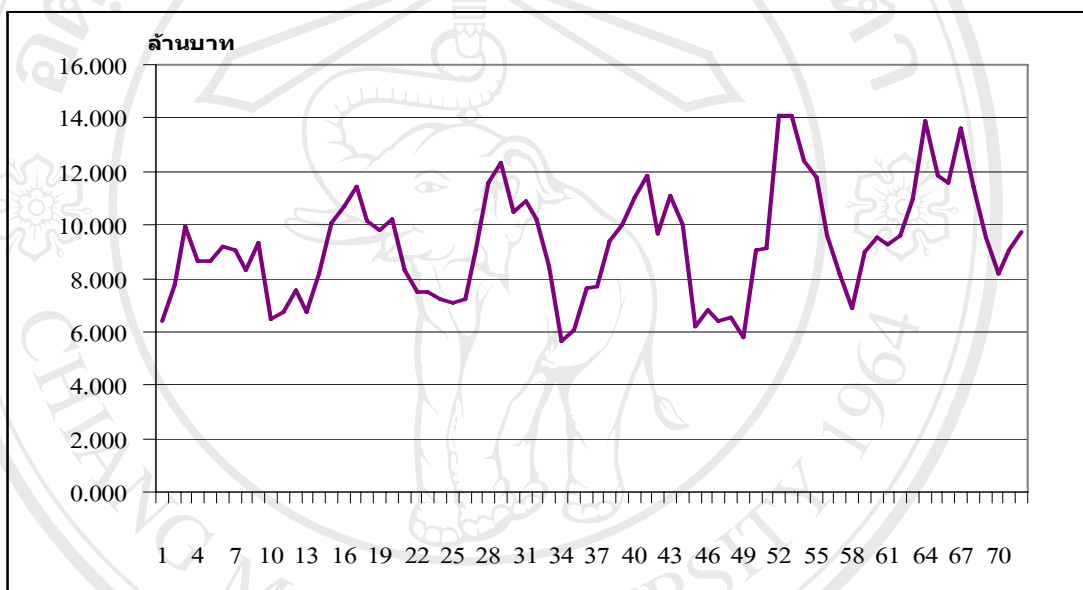
ประเภทกิจการ	ค่าแนวโน้ม (Coefficients) (บาท/เดือน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
รวมทั้ง 5 กิจการ	35,215	100
โรงแรมและที่พัก	0	0
นำเที่ยว	2,847	8.08
จำหน่ายของที่ระลึก	3,841	10.91
ร้านอาหารและเครื่องดื่ม	23,733	67.39
สปาและนวดแผนโบราณ	785	2.23
รวม	31,206	
ความคลาดเคลื่อนทางสถิติ	4,009	11.39

ที่มา : จากการคำนวณ

4.2.2 การพยากรณ์ผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1

การพยากรณ์ผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวใช้วิธีการพยากรณ์ของ Box – Jenkins โดยใช้ข้อมูลผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 – 2548 เป็นรายเดือน จำนวน 72 เดือน มีขั้นตอนดังนี้

1. การนำข้อมูลมาแจกแจงด้วยวิธีวาดกราฟ (plotting data) และการเปลี่ยนรูปแบบ (possibly transforming data)

จากรูปกราฟที่ได้แสดงให้เห็นว่าข้อมูลยังไม่มีความเสถียรภาพและมีลักษณะการเพิ่มขึ้นและลดลงในรูปแบบที่ซ้ำกันเป็นช่วงๆ ซึ่งแสดงถึงอิทธิพลของฤดูกาล รวมถึงความแปรปรวนของข้อมูลที่ไม่คงที่ ดังนั้นต้องทำการเปลี่ยนรูปแบบโดยการปรับความแปรปรวนให้คงที่โดยแปลงอนุกรมเวลาให้อยู่ในรูปลอการิทึมฐานธรรมชาติ และขจัดอิทธิพลของฤดูกาลและแนวโน้ม โดยการนำ Differences แล้วนำข้อมูลไปดำเนินการตามขั้นตอน unit root test

2. การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (unit root test)

ในการทดสอบ unit root เพื่อทดสอบว่าข้อมูลภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความนิ่ง (stationary) $I(0)$; Integrate of Order 0) หรือไม่นิ่ง $I(d)$; Integrate of Order d) เพื่อหลีกเลี่ยงข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนที่ไม่คงที่ในแต่ละช่วงเวลาที่แตกต่างกัน โดยการพิจารณาจากการทดสอบค่า ADF (Augmented Dickey - Fuller test) ซึ่งจะเทียบกับค่า MacKinnon Critical ที่ระดับ 1% 5% และ 10% ของแบบจำลอง ถ้าค่า ADF มีค่ามากกว่าค่า MacKinnon

Critical แสดงว่าข้อมูลอนุกรมเวลานั้นมีลักษณะไม่นิ่ง (nonstationary) ซึ่งจะแก้ไขโดยการทำ differencing ลำดับที่ 1 หรือลำดับถัดไปจนกว่าข้อมูลอนุกรมเวลานั้นจะมีลักษณะนิ่ง (stationary) และได้ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.2.2

ตารางที่ 4.9 ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ unit root

ค่าทดสอบ	LEVEL (Test – statistic)			1 st difference (Test – statistic)			I(d)
	Without intercept and trend	With intercept but without trend	With intercept and trend	Without intercept and trend	With intercept but without trend	With intercept and trend	
ADF	-0.46869	-3.54548*	-3.625212	-7.85947*	-7.80448*	-7.74438*	I(1)
MacKinnon Critical	-2.5954	-3.5239	-4.0909	-2.5958	-3.5253	-4.0928	$\alpha = 0.01$

หมายเหตุ : * หมายถึงความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 % ($\alpha = 0.01$)

ที่มา : จากตารางภาคผนวก ข 2-3

ผลการทดสอบข้อมูลทีละระดับ (level) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลอง Without intercept and trend , With intercept but without trend และ With intercept and trend ล้วนอยู่ในช่วงที่ยอมรับสมมุติฐานว่าง ซึ่งแสดงว่าข้อมูลอนุกรมเวลายังไม่นิ่ง (nonstationary) แต่หลังจากทำการที่ผลต่างระดับที่ 1 (1st difference) ค่าสัมประสิทธิ์ปฏิเสธสมมุติฐานว่างที่ระดับ 1% ทั้ง 3 แบบจำลอง คือมีค่า ADF น้อยกว่า MacKinnon Critical ที่ระดับ 1% แสดงว่าข้อมูลมีความนิ่ง (stationary) ภายหลังจากการทำผลต่างครั้งที่ 1(1st difference)

3. การกำหนดแบบจำลองโดยวิธี Box-Jenkins

จากการพิจารณารูปแบบ Correlogram ของผลต่างลำดับที่ 1 (ในภาคผนวก) ในการกำหนดแบบจำลองเพื่อหาค่า autoregressive (AR(P)) และ moving average (MA(Q)) โดยพิจารณาค่าจาก autocorrelation function (ACF) และค่า partial autocorrelation function (PACF) คัดเลือก

แบบจำลองที่คาดว่าจะมีความเหมาะสมได้ 6 แบบจำลอง ดังนี้

แบบจำลองที่ 1 VTI_t Constant Term SAR(6) SMA(6)

แบบจำลองที่ 2 VTI_t Constant Term AR(1) SAR(6) MA(6)

แบบจำลองที่ 3 VTI_t Constant Term AR(1) AR(2) SAR(6) MA(6)

แบบจำลองที่ 4	VTI_t Constant Term AR(6) MA(1) SMA(6)
แบบจำลองที่ 5	VTI_t Constant Term AR(1) SAR(6) MA(1) SMA(6)
แบบจำลองที่ 6	VTI_t Constant Term AR(1) AR(2) SAR(6) MA(1) SAM(6)
หมายเหตุ	<p>VTI_t หมายถึง ผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยว</p> <p>AR(1) หมายถึง ค่าพยากรณ์ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่เกิดก่อนหน้านี้นี้ 1 ค่า</p> <p>AR(2) หมายถึง ค่าพยากรณ์ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่เกิดก่อนหน้านี้นี้ 1 ค่า</p> <p>AR(6) หมายถึง ค่าพยากรณ์ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่เกิดก่อนหน้านี้นี้ 6 ค่า</p> <p>SAR(6) หมายถึง ค่าพยากรณ์ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่เกิดก่อนหน้านี้นี้ทุก ๆ 6 ค่า</p> <p>MA(1) หมายถึง ค่าพยากรณ์ขึ้นอยู่กับค่าคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เกิดก่อนหน้านี้นี้ 1 ค่า</p> <p>MA(6) หมายถึง ค่าพยากรณ์ขึ้นอยู่กับค่าคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เกิดก่อนหน้านี้นี้ 6 ค่า</p> <p>SMA(6) หมายถึง ค่าพยากรณ์ขึ้นอยู่กับค่าคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เกิดก่อนหน้านี้นี้ทุก ๆ 6 ค่า</p>

4. การพยากรณ์

ในการเลือกสมการที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะใช้ในการพยากรณ์นั้น จะพิจารณาเปรียบเทียบค่าสถิติที่สำคัญในการประเมินค่าพารามิเตอร์จากแบบจำลอง คือ ค่า Adjusted R-squared ค่า Akaike info criterion และค่า Schwarz criterion โดยเลือกที่ค่า Adjusted R-squared มีค่ามาก และค่า Akaike info criterion และค่า Schwarz criterion มีค่าน้อยที่สุดและเข้าใกล้ 3 มากที่สุด และเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบค่าสถิติที่สำคัญในการประเมินค่าพารามิเตอร์จากแบบจำลอง แบบจำลองที่ 3 จึงเป็นแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุดในการใช้พยากรณ์ผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบค่าสถิติที่สำคัญในการประเมินค่าพารามิเตอร์จากแบบจำลอง

แบบจำลอง	AR(1)	AR(2)	AR(6)	SAR(6)	MA(1)	MA(6)	SMA(6)	Adj R ²	Akaike criterion	Schwarz criterion
1				✓			✓	0.0595	3.7568	3.8571
2	✓			✓		✓		0.5270	3.0971	3.2320
3*	✓	✓		✓		✓		0.5996	2.9562	3.1263
4			✓		✓		✓	0.0457	3.7859	3.9197
5	✓			✓	✓		✓	0.5414	3.0805	3.2491
6	✓	✓		✓	✓		✓	0.5971	2.9767	3.1808

หมายเหตุ : * หมายถึงแบบจำลองที่มีค่า Akaike info criterion และค่า Schwarz criterion มีค่าน้อยที่สุดและเข้าใกล้ 3 มากที่สุด

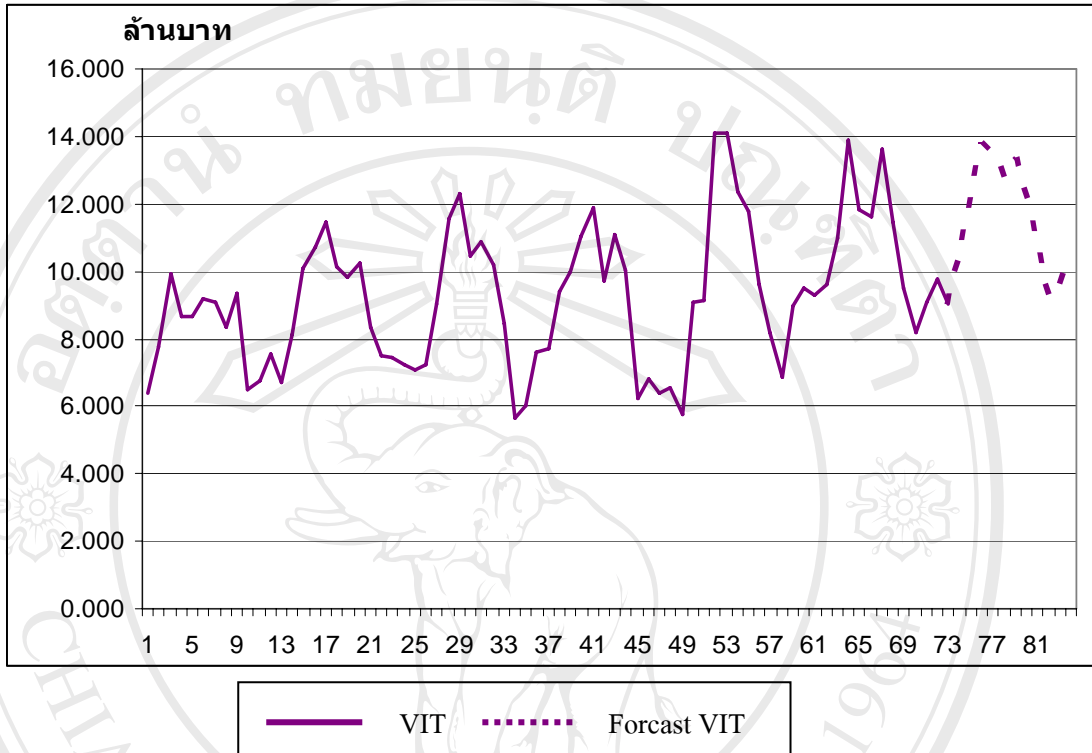
ที่มา : ตารางภาคผนวก ข 4

การพยากรณ์ด้วยรูปแบบจำลอง SARIMA ในครั้งนี้จะกำหนดช่วงพยากรณ์ในอนาคต 12 ช่วงระยะเวลา คือ ค่าที่ 73 จนถึงค่าที่ 84 ซึ่งผลการพยากรณ์ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นรายเดือนตั้งแต่เดือนกันยายน 2548 – ตุลาคม 2549 แสดงได้ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลพยากรณ์ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจในอนาคต 12 เดือนจากแบบจำลอง AR(1) AR(2) SAR(6) MA(6)

ลำดับที่	เดือน/ปี	ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ฯ (ล้านบาท)
73	ตุลาคม 2548	9.03
74	พฤศจิกายน 2548	10.60
75	ธันวาคม 2548	12.20
76	มกราคม 2549	13.84
77	กุมภาพันธ์ 2549	13.52
78	มีนาคม 2549	12.78
79	เมษายน 2549	13.38
80	พฤษภาคม 2549	12.13
81	มิถุนายน 2549	10.75
82	กรกฎาคม 2549	9.18
83	สิงหาคม 2549	9.56
84	กันยายน 2549	10.47

รูปที่ 4.7 ค่าพยากรณ์ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจาก
แบบจำลอง AR(1) AR(2) SAR(6) MA(6)

จากตารางที่ 4.2.4 ค่าพยากรณ์ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้ง 5 กิจการ สามารถนำมาหาผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของแต่ละประเภทธุรกิจโดยนำมา แบ่งเป็นสัดส่วนตามสัดส่วนของผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 – 2548 รวม 5 ปี แยกเป็น โรงแรมและที่พักร้อยละ 64.37 นำเที่ยวร้อยละ 8.39 ขายของที่ระลึกร้อยละ 2.01 ร้านอาหารและเครื่องดื่มร้อยละ 23.23 และนวดแผนโบราณและสปาร้อยละ 2.00 และได้ค่า พยากรณ์ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจทั้ง 5 กิจการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวดังตารางที่ 4.2.5 และนำมาข้อมูลค่าพยากรณ์มาแสดงเป็นรูปกราฟที่ 4.2 และ 4.3

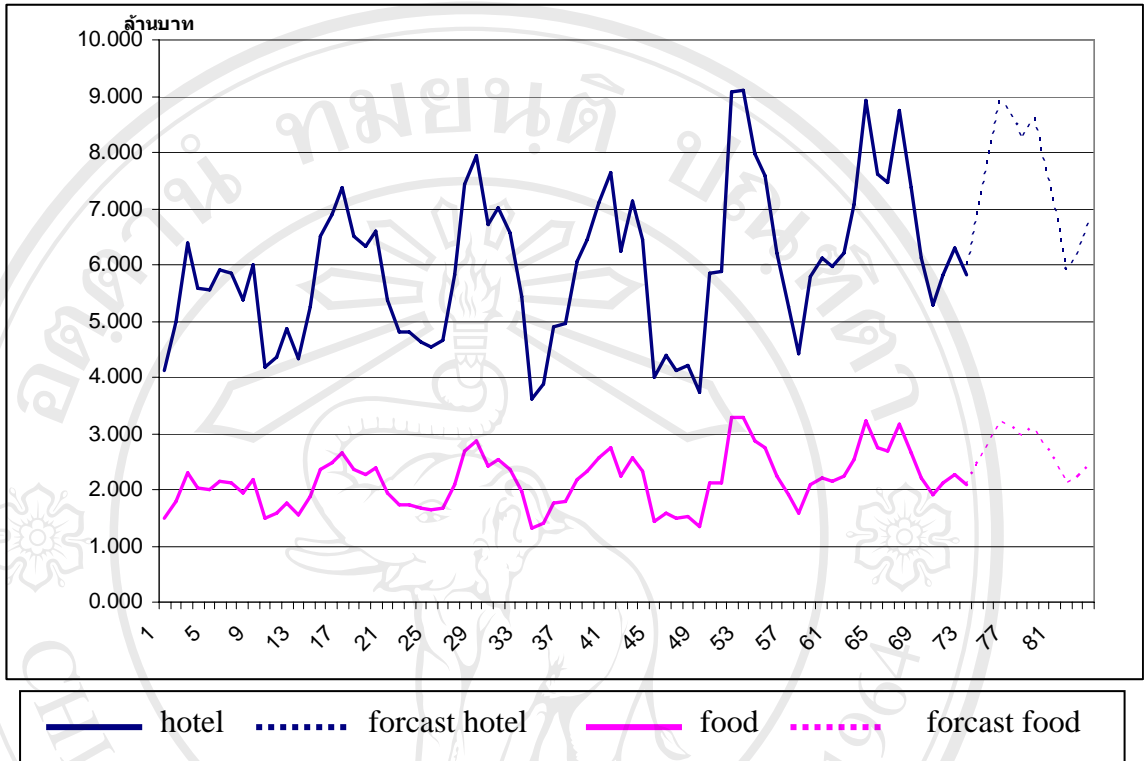
ตารางที่ 4.12 แสดงค่าพยากรณ์ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจ 5 ประเภทในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

หน่วย : ล้านบาท

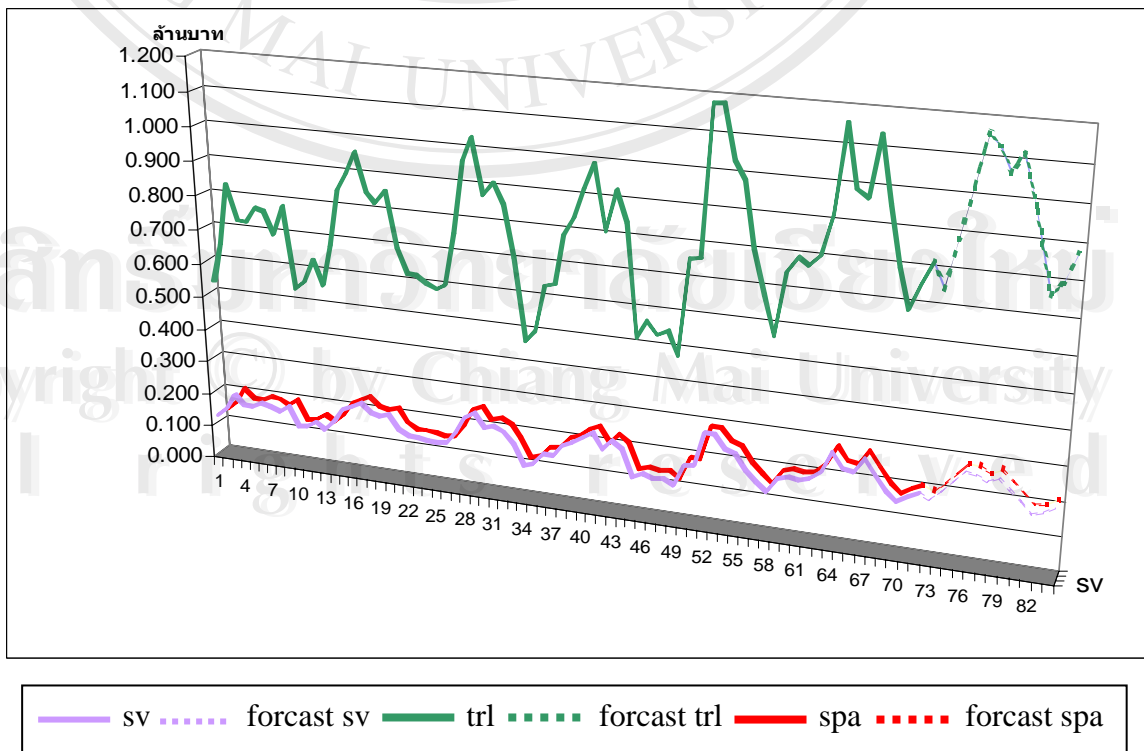
เดือน/ปี		ต.ค.-48	พ.ย.-48	ธ.ค.-48	ม.ค.-49	ก.พ.-49	มี.ค.-49	เม.ย.-49	พ.ค.-49	มิ.ย.-49	ก.ค.-49	ส.ค.-49	ก.ย.-49
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	100%	9.03	10.60	12.20	13.84	13.52	12.78	13.38	12.13	10.75	9.18	9.56	10.47
โรงแรมและที่พัก	64.37%	5.81	6.83	7.85	8.91	8.70	8.22	8.61	7.81	6.92	5.91	6.16	6.74
นำเที่ยว	8.39%	0.76	0.89	1.02	1.16	1.14	1.07	1.12	1.02	0.90	0.77	0.80	0.88
จำหน่ายของที่ระลึก	2.01%	0.18	0.21	0.25	0.28	0.27	0.26	0.27	0.24	0.22	0.19	0.19	0.21
ร้านอาหารและ เครื่องดื่ม	23.23%	2.10	2.46	2.83	3.22	3.14	2.97	3.11	2.82	2.50	2.13	2.22	2.43
นวดแผนโบราณและสปา	2.00%	0.18	0.21	0.25	0.27	0.27	0.26	0.27	0.24	0.21	0.18	0.19	0.21

ที่มา : จากการคำนวณ

รูปที่ 4.8 ค่าพยากรณ์ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจโรงแรมและที่พัก (hotel) และ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม (food)

รูปที่ 4.9 ค่าพยากรณ์ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจขายของที่ระลึก (sv) นำเที่ยว (trl) และนวดแผนโบราณและสปา (spa)

4.3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ตั้งแต่ปี 2544 จนถึงปัจจุบัน ได้มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และปรับปรุงทางด้านเทคโนโลยี ให้มีการทำงานและควบคุมการทำงานให้เป็นระบบมากขึ้น เพื่อลดกระบวนการและขั้นตอนในการทำงาน ความสะดวกและรวดเร็วทั้งทางด้านข้อมูลพื้นฐานของผู้เสียภาษีและการให้บริการการเสียภาษีผ่านทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้การจัดเก็บภาษีได้อย่างครบถ้วนถูกต้องให้เป็นปัจจุบัน แนวทางการบริหารแนวใหม่ที่เรียกว่า การกำกับดูแลและให้บริการผู้เสียภาษีอย่างใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการและให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งเจ้าหน้าที่ทุกคนในสำนักงานสรรพากรพื้นที่ทุกพื้นที่ต้องปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ที่ว่า ระบบงานมาตรฐานสากล เพื่อบริการประชาชนและเก็บภาษีทั่วถึงเป็นธรรม

ในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มาจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 จำนวน 14 คน ซึ่งปัญหาที่พบประกอบด้วย

- การทำงานของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ปัจจุบันมีการทำคำรับรองปฏิบัติราชการต่อกรมสรรพากรและกรมทำไว้ต่อกระทรวงการคลัง ดังนั้นจะมีการประเมินผลออกมาเป็นคะแนนจากผลงานที่ทำได้เทียบกับแผนที่วางไว้ในแต่ละเดือน ซึ่งผลงานและคะแนนที่แต่ละทีมทำได้จะส่งผลต่อภาพรวมของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 รวมไปถึงของสรรพากรภาค 8 ดังนั้น จะมีทีมงานเฉพาะที่จะคอยตามตรวจเช็ครายละเอียดในการทำงานของทีมกำกับดูแล เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการปฏิบัติงานมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เจ้าหน้าที่ต้องทำงานกันหนักและเครียดมากขึ้น เพราะต้องคอยระวังทั้งในเรื่องการทำงานบนระบบเครือข่ายและต้องทำการออกตรวจสภาพกิจการของผู้ประกอบการที่ทำแผนการออกตรวจไปแล้ว เพื่อให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

- การไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลของผู้ประกอบการที่ทางกรมเตรียมไว้ให้ในระบบ เพราะการใช้ข้อมูลจะจำกัดเฉพาะผู้ที่มีรหัสผ่านเท่านั้น ซึ่งก่อนจะออกตรวจสภาพกิจการ เจ้าหน้าที่ต้องเตรียมข้อมูลพื้นฐานการเสียภาษีของผู้ประกอบการรายนั้น ๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์การเสียภาษีในครั้งต่อไป ซึ่งข้อมูลยังไม่เพียงพอ เมื่อออกตรวจแล้วเกิดการโต้แย้งกับผู้ประกอบการที่ข้อมูลกับข้อเท็จจริงอาจไม่ตรงกัน ซึ่งมักจะพบในรายผู้ประกอบการใหม่และรายเล็ก

- อัตรากำลังเจ้าหน้าที่มีน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับจำนวนรายผู้ประกอบการที่ต้องกำกับดูแลมากขึ้นไป ทำให้การกำกับดูแลผู้เสียภาษีอย่างใกล้ชิดยังไม่สามารถทำได้เท่าที่ควร โดยเฉพาะกับบางประเภทกิจการเช่น ขายอาหารและเครื่องดื่มจำนวนมาก มีการเริ่มกิจการและเลิกกิจการตลอดเวลา ทำให้ยากต่อการควบคุมและการตรวจสอบ
- การปฏิบัติงานที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่นการทำงานบนระบบของกรมฯ(Intranet) การทำงานพร้อม ๆ กันทั่วทั้งประเทศ ทำให้เกิดปัญหาระบบลูกใช้งานพร้อมกันมากขึ้นไป บางครั้งเกิดระบบล่ม ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ นอกจากนี้ปัจจุบันกรมสรรพากร เป็นกรมที่ชูนโยบายปฏิบัติงานผ่านระบบสารสนเทศไม่มีการใช้กระดาษ แต่ในทางปฏิบัติยังมีการใช้กระดาษในการรายงาน การเตรียมเอกสารเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตรวจสอบ แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติไม่สามารถรองรับนโยบายของกรมได้ รวมถึงเครื่องสำรองไฟของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ยังไม่มีการติดตั้ง ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากในหน่วยงานที่ทำงานบนระบบคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา เพราะในสำนักงานที่อยู่รวมกันเป็นตึกขนาดใหญ่กระแสไฟฟ้าในบางช่วงจะไม่เพียงพอเกิดไฟฟ้ดับหรือไฟฟ้าดับ ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน
- ในการออกตรวจกิจการแล้วไม่พบผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการหรือผู้ให้ข้อมูล ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารทางการเงินได้เสร็จในคราวเดียว ณ สถานที่ประกอบการ ทำให้ต้องเสียเวลาเข้าตรวจซ้ำ และการเชิญพบต้องทำกันหลายครั้ง โดยเฉพาะกับธุรกิจที่เปิดบริการในตอนกลางคืน แต่การทำงานของเจ้าหน้าที่จะทำงานในเวลาราชการ
- ผู้ประกอบการรายใหญ่ ๆ มักให้ผู้อื่นเข้ามาพบเจ้าหน้าที่แทน เช่นเจ้าหน้าที่การเงินของกิจการ หรือสำนักบัญชีที่ผู้ประกอบการจ้างทำบัญชี ทำให้ไม่สามารถให้ข้อมูลจริงหรือตัดสินใจในบางเรื่องที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับกิจการหรือสรุปเรื่องในคราวเดียวได้ เจ้าหน้าที่ต้องใช้เวลาสอบถามและขั้นตอนการทำงานมากขึ้น
- การประเมินความผิดในผู้ประกอบการรายเล็ก ที่ยอมรับประเด็นความผิดแต่ไม่ยอมชำระภาษี เนื่องจากปัจจุบันนโยบายของกรมสรรพากรต้องการให้ผู้เสียภาษีเสียภาษีให้เป็นปัจจุบันและครบถ้วน เพราะจะทำให้ภาษีที่จัดเก็บมีความยั่งยืนมากกว่าการเก็บย้อนหลัง
- เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลกิจการแต่ละประเภทยังมีความรู้ไม่เพียงพอ และไม่มีตัวชี้วัดที่แน่นอนที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดความเหมาะสมและถูกต้องในการเสียภาษีของธุรกิจแต่ละประเภท
- ผู้ประกอบการบางรายยังทำบัญชีผิดพลาด ทำให้ต้องเสียเวลาในการเชิญพบ เพราะในรายที่เพิ่งเริ่มประกอบกิจการเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบละเอียดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในภายหลัง ทำให้ผู้ประกอบการรู้สึกว่เจ้าหน้าที่จับผิดและไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้ามาพบเจ้าหน้าที่

- การตรวจธุรกิจบางประเภทต้องเข้าตรวจในเวลานอกราชการหรือกลางคืน เช่น ธุรกิจขายอาหารและเครื่องดื่ม ต้องมีเจ้าหน้าที่ที่มึนเฉพาะที่สามารถออกตรวจกลางคืนได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องเสียสละเวลาในการพักผ่อนส่วนตัวเพื่อปฏิบัติราชการ แต่ในการปฏิบัติงานเช่นนี้จะไม่ได้ค่าตอบแทนทำให้เจ้าหน้าที่รู้สึกขาดแรงจูงใจในการทำงาน
- สถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่มีปัจจัยเข้ามากระทบอยู่บ่อยครั้ง เช่น โรคระบาด อุทกภัย ในการจัดเก็บภาษีในภาวะเช่นนี้ จะมีคำสั่งเฉพาะกิจในส่วนของกฎหมายของภาษีอากร ซึ่งซับซ้อนเข้าใจยากและมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง
- เศรษฐกิจที่มีความผันผวนตลอดเวลารวมถึงความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของชาวต่างชาติและส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย เมื่อจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นจังหวัดแห่งการท่องเที่ยว ดังนั้นเจ้าหน้าที่ต้องคอยศึกษาหาความรู้เพื่อที่จะสามารถทำการวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อผลจัดเก็บในส่วนที่กำกับดูแลรับผิดชอบอยู่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจากงานประจำที่เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติทำให้ไม่มีเวลาในการติดตามสถานการณ์และข่าวสาร